

Medlemsbladet

Nr 40 mars 2022

I skilda världar i Traneberg

Nu hoppas vi att det äntligen är dags för intressanta studiebesök som Gamla Blackebergare ofta ägnade sig åt före Corona. De besök som nu förestår var planerade redan då. Läs mer i vårt kalendarium här intill och framför allt på sidan 8 i detta Medlemsblad.

Under tiden har promenader blivit ett mycket uppskattat inslag i vår verksamhet under halvtannat år – sedan den första pandemivåren då allt var lamslaget. Senast var det den 16 februari då vi vandrade runt Ulvsundasjöns stränder. Till samlingen vid Alviks östra T-baneuppgång infann sig 26 gamla blackebergare. Vår medlem Ragnar Persson, ansvarig för vår valberedning, var inte bara påläst om dessa trakter sedan 1700-talets värdshusvärd Bengt Trana, han var också hemmastadd i deras moderna utformning.

Traneberg är en mix av brobyggen, industrier, idrott med bland annat fotbollsmatcher under OS 1912 och inte minst bostäder. Ett ganska sent tillkommet bostadsområde, som Minneberg, kunde vi se närmast från sjösidan när vi gick längs vattnet. På vägen in i Ulvsunda industriområde kunde vi se det gamla Missionsinstitutet med dess praktfulla italienska villa.

Paus med medhavd matsäck tog vi vid Lillsjön där två svanar solade sig med en skock änder. Fint väder blev det, i motsats till vad som förutspåts. De ansvariga i styrelsen betonar att promenaderna aldrig blir inställda oavsett väderlek och att ingen anmälan behövs. Men vi får se om och hur de

kan infogas i vår framtida verksamhet.

Medlemsbladet har nyligen besökt skolan för två intervjuer: läs om årets lärare Anna Bergqvist på sid. 6 och om uppsatsvinnaren Hedda Claesson på sid. 3-5.

Text och foto: Hans Wolf

Välkomna i vår

Kalendarium

Onsdag 16 mars kl 18.30 **Årsmöte**
Tisdag 5 april kl 12.30 **Tisdagslunch**
Tisdag 19 april kl 15.00 **Final i retoriktävlingen**
Onsdag 20 april kl 17 **Judiska museet**
Tisdag 3 maj kl 12.30 **Tisdagslunch**
Onsdag 18 maj kl 16.30 **Norra Djurgårdsstaden**
Tisdag 7 juni kl 12.30 **Tisdagslunch**

Observera att våra luncher i skolan den första tisdagen i varje månad återupptas i april. Men det kan vara klokt att i dessa tider kontrollera på vår webbplats www.gamlablackebergare.se att allt är som planerat.

Läs mer om programmet på sidan 8.

Ordföranden har ordet

Välkomna till ett nytt laddat nummer av Medlemsbladet!

Vi verkar äntligen vara inne på upploppet i den pandemimarat, som så dramatiskt påverkat vår tillvaro i snart två år. Jag hoppas nu att vi försiktigt kan börja återgå till "det gamla normala".

Det finns mycket att ta igen efter denna "de inställda aktiviteternas tid": Konserter, utställningar, idrotts-evenemang, resor, restaurangbesök och fester, men kanske viktigast av allt, den nära samvaron med släkt och vänner.

Vår förening har haft sin beskärda del av inställda evenemang, men har också tagit nya initiativ genom promenaderna, som blivit en uppskattad, återkommande del i programverksamheten.

Inför våren planerar vi nu utifrån att pandemirestriktionerna upphör. Närmast på programmet står årsmötet den 16 mars. I april återupptar vi tisdagsluncherna och innan terminen är slut ska vi också hinna med att besöka Judiska museet och gå på en guidad vandring i Norra Djur-

gårdsstaden. Datum och tidpunkter hittar du i kalendarieret här i Medlemsbladet på denna tidnings programsida (8) eller på föreningens webbplats www.gamlablackebergare.se. Vi kommer också att skicka ut inbjudningar per epost.

Du som ännu inte varit med på något av våra program, passa på nästa gång! Ta gärna med en kompis – man behöver inte vara medlem för att vara med, men man kanske blir det efter att ha provat på.

Föreningens engagemang för Blackebergs gymnasium har inte dämpats av pandemin; stödet till kuratorverksamheten fortsätter och under hösten delade vi ut kunskaps- och uppsatspriserna. Under våren är det dags för retorik- och kamratstipendium – förutsatt att vårt årsmöte beslutar så.

Projektet "Wall of Fame" drivs nu av skolan med stor entusiasm och med stöd från föreningen. På en vägg i skolans ljusgård kommer man i bild och text presentera tidigare Blacke-

bergselever som gjort sig bemärkta inom media, musik, litteratur, konst, vetenskap, sport, politik, näringsliv osv. Ännu återstår en del pusselbitar innan allt är klart, men tanken är att det skall bli en formell invigning av väggen under vårterminen i närvaro av elever, inbjudna "kändisar", gamla Blackebergare och lokalpressen. Tidpunkten för detta evenemang är ännu inte fastställt. Vi får anledning att återkomma till detta längre fram.

Anders Luthbom

Kallelse till årsmöte

Dagordning

Årsmötet äger rum onsdagen den 16 mars kl 18.30 i Blackebergs gymnasium.

Inga personförändringar i styrelsen har tills vidare föreslagits av valberedningen.

Årsberättelse 2021

Vid det på grund av pandemin försenade årsmötet i skolan den 22 september 2021 valdes styrelsen i enlighet med valberedningens förslag, se Medlemsbladet nr 39 och vår webbplats.

Vandringar i Stockholmstrakten blev det nya normala för föreningen. Sex utflykter hanns med under 2021. Den 16 juni gick vi runt sjön Judarn, den 18 augusti bjöd vår medlem och Medlemsbladslayoutare Jannecke Schulman in till sin sommarprunkande trädgård i Sollentuna – och den gången behövdes ingen matsäck. Jannecke avslutade sin visning med att duka fram en buffet. Höstens fyra vandringar framgår av detta Medlemsblad. Med en anslutning på mellan 20 och 40 personer per gång blev det en livlig och tät kontakt mellan medlemmarna.

Golfävlingen avhölls på Bro-Bålsta golfklubb 25 augusti med något färre deltagare. Arne Lindgren försvarade sin mästertitel med Bengt Palmlöf som tvåa och Berith Ohlsén som trea.

I övrigt skedde kontakten med medlemmarna genom *Medlemsbladet* som utkom med två sedvanliga åttasidiga nummer, ett i februari och ett i september. Och vår *webbplats* har etablerats som ett forum inte minst för att hålla koll på nyheter, improviserade ändringar och snabba kallelser som också har gått ut med epost.

Utdelningarna av *stipendier* har också kunnat ske i stort sett som vanligt. I retorikävlingen, som kunde streamas av våra medlemmar, fick Tova Hjelm tredjepriset på 4 000 kronor som utdelas av Gamla Blackebergare. Hon talade om barns rätt att slippa möta alkoholpåverkade vuxna (tema: "Jag tror att vi behöver prata"). Vårt äldsta pris, kamratstipendiet på 3 000 kronor efter vårterminens slut, gick till Klara Esselin som intervju-

ades i förra Medlemsbladet. Under hösten fick sex elever kunskapspriset i Nobels prisämnen.

Överskottet för det andra Corona-året blev 7 460 kronor och behållningen 115 000 kronor. Kompletta årsberättelse och årsredovisning finns på webbplatsen och vid årsmötet.

Vi vill ha din e-postadress!!

Vi vill kommunicera med våra medlemmar. Se till att vi har din aktuella e-postadress så får du fortlöpande information om våra aktiviteter!!

Maila din e-postadress
epost@gamlablackebergare.se.

Tillbaka till verkligheten

Vid midnatt när den 29 november just höll på att bli den 30:e och manusstoppet skulle slå till blinkade det till i datorn. Det sista bidraget bland närmare 50 i Gamla Blackebergares uppsatstävling trillade in. Författaren Hedda Claesson i Na19b hade i sista stund hittat rätt adress.

Det var bara att sätta igång och läsa direkt. För min del vaknade jag till omedelbart av lättheten och flykten i språket, sammanhanget i berättelsen och den originella tolkningen av ämnet "Tillbaka till verkligheten. Det nya normala". Det handlade inte om Corona som vi hade väntat att många skulle skriva om utan om vår bild av verkligheten, i första hand den historiska. Hedda anser att den bör förankras i det som är sant, inte romantiserar.

Någon vecka senare hade vi i juryn enats om att den här uppsatsen borde få ett första pris och om motiveringen: "För en välformulerad och kritisk analys av hur filmens och andra mediers bild av historisk verklighet blivit det nya normala."

Ytterligare några veckor in på vårterminen träffar Medlemsbladet Hedda Claesson i ett litet sammanträdesrum intill Blackebergs gymnasiums kansli. Hur kom det sig att hon engagerade sig i den här tävlingen?

– Jag såg affischen och fotograferade av den, berättar hon.

Sedan blev det en tids funderande om hon skulle vara med och vad hon skulle skriva om. Hon hade fem veckor på sig och den tiden utnyttjade hon alltså till 100 procent.

– Egentligen är jag ju naturvetare och inte samhällsvetare, säger hon. Fast hon följer med vad som händer i samhället genom att läsa dagstidningar digitalt.

Det är kanske förklaringen till att hon skrev en saklig essä och inte en novell som många andra i tävlingen. Men visst finns det en humanistisk kärna i hennes tilltro till berättandet

därför att det rymmer ro, hopp och tillhörighet. Vi måste kommunicera med varandra. Därför är det också viktigt att berättelsen är sann och inte romantiserad eller utbroderad.

Uppsatsen berör ju i sin förlängning en rad aktuella teman som källkritik och fake news, konspirationsteorier och gränsen mellan fakta och fantasi. Där spelar förstås lärarna en viktig roll. I Blackeberg har Hedda Claesson någon tid haft Anna Bergqvist (intervjuad på annan plats i detta Medlemsblad) i religionskunskap och tycker att hon var ett mönster av klarhet.

Hedda kom till Blackebergs gymnasium från grundskolan i Abrahamsberg. Gymnasievalet berodde på att skolan låg nära och att hon hade hört att den var bra. Fritiden ägnar hon mest åt att umgås med kamraterna och betonar att hon inte är någon sporttjej och saknar lite koncentration för bokläsning. Vad hon ska göra när hon går ut gymnasiet till sommaren är ännu ett helt oskrivet blad. Lite vägledning får hon säkert när hon skriver högskoleprovet i vår.

Text och foto: Hans Wolf

Fakta

Temat för 2021 års uppsatstävling var "Tillbaka till verkligheten – det nya normala" och samlade ett femtiotal bidrag. Vinnarna belönades med 3 000, 2 000 resp 1 000 kr.

Motiveringar

Hedda Claesson För en välformulerad och kritisk analys av hur filmens och andra mediers bild av historisk verklighet blivit det nya normala.

Ella Widman För en realistisk berättelse om hur verkligheten återvänder när sjukdom viker för det nya normala.

Karl Warming För en tänkvärd essä om vad som egentligen är normalt och i vilken verklighet.

På nästa sida kan ni läsa det vinnande bidraget och på vår webbplats finns övriga pristagarbidrag.

Jury

Peter Hellström, tidigare ordförande Gamla Blackebergare
Hans Wolf, frilansjournalist, tidigare DN

Jannecke Schulman, kommunikatör, tidigare KTH, SIS och Sveriges Radio.

Kunskapspris 2021

På initiativ av skolans bibliotekarie inrättades priset 2013. Priset delas ut i Nobelprisets sex ämnen: Biologi, Kemi, Litteratur/ språk, Ekonomi, Fysik samt Fred.

Gamla Blackebergare bidrar med presentkort på böcker.

Biologi: Tora Söderhäll Na19D
Fysik: Axel Kinch Na19A
Litteratur: Christoffer Godymirski Na19D
Ekonomi: Clara Björnum Ek19C
Fredspriset: Föreningen SAFE Space
Kemi: Klara Nygård Na19D

Vinnande bidrag i 2021 års uppsatstävling

Vi har alltid romantiserat historien

Från de storslagna historiska tids-epokerna vi lär oss om i skolan, till hur samhället och politiken såg ut för X antal decennier sedan, till våra egna minnen och upplevelser. Medvetet eller omedvetet, med personligt eller politiskt syfte, har vi människor en tendens att bara, eller i högre grad, minnas och se de positiva sidorna av förgångna tider. Tankarna kommer i ändlöst många olika former och färger – från “Make America Great Again”-slagord till något så oskyldigt som ett privat fotoalbum. Vi ser tillbaka på gamla tider, vare sig det är våra egna minnen eller bilder i våra historieböcker, som något gott och lyckligt som tagits ifrån oss. Det var bättre förr.

Jag upplever att vi gradvis blir mer medvetna om problematiken kring dessa tendenser när det kommer till delar av historien som präglas av folk-mord, rasism och liknande som ignorant målats upp av populärkultur som storslagna. Visar jag en klassisk westernfilm för min generation kan jag stolt säga att vi knappast blir så imponerade som våra föräldrar blev av den, eftersom världen har utvecklats och förändrats sedan dess och vi har fått lära oss mer om hur historien faktiskt ser ut. Vi har lärt oss att inte idolisera George Washington och att Jesus faktiskt inte var vit, vi har lärt oss att använda ett bättre språk och att se och förstå våra privilegier.

Trots att vi sakta men säkert lär oss genomskåda politisk romantisering och försköning av historien finns dock vår vilja att se tillbaka på gamla tider kvar. När vi läser sagor, berättar historier för varandra, finns det fortfarande en till synes oskyldig strävan att resa tillbaka i tiden. Är det för att det är i gamla tider som de storartade historierna finns? Min hypotes är att det snarare beror på att vi har svårt att stanna kvar i nutiden med tanke på hur världen har förändrats sedan sekelskiftet.

Vi behöver berättelser. Det är vad som gör oss mänskliga. Människor har berättat historier i alla tider och i alla kulturer vi känner till. Historier ger oss underhållning och en flykt från verkligheten, men framför allt möjligheten att förenas med andra människor, att förstå världen vi lever i och människor runt oss, att kunna känna empati. I historier som vi hör och för vidare har vi som människor möjlighet att finna ro och hopp och att känna tillhörighet.

Många av de historier som når störst publik i nutid är de som berättas med film. Tittar vi på alla de långfilmer som nominerats till en Oscar för bästa film under de senaste tio åren ser vi att ungefär 60 procent av dem är historiska filmerna, och alltså utspelar sig för minst några decennier sedan. Hos de filmer som nominerades i samma kategori på 70-talet var den siffran ungefär 32 procent. Vidare,

deras kusiner har vi sakta förlorat den autenticitet vi annars funnit i kommunikation med andra. Studie på studie visar hur sociala medier får oss att känna oss mer isolerade; den råa och ärliga ögonkontakten som får oss att känna anknytning till våra medmänniskor försvinner när allt sker via mobilskärmen. Någonstans kan man inte låta bli att känna att världen har förlorat lite av sin äkthet, sin ärlighet.

bland de filmer som är favoriter att vinna en Oscar nu kommande år, enligt Variety's "2022 Oscar Predictions: Best Picture" är hela 8 av 10 historiska filmer. Bara en enda utspelar sig i dagens nutid.

Så vad är det som gör att vi, på senare år, inte sätter lika stort värde på berättelser om vår egen tid, och istället söker vi oss till tidsperioder i det förflutna? De benägenheter vi har att romantisera dåtiden verkar ha fått mer utrymme än tidigare. Jag vill hävda att det finns ett större behov, med tanke på världen vi lever i idag, att se tillbaka till något som jag upplever att vi har förlorat – nämligen känslan av en genuin verklighet.

Berättelser bygger på relationer mellan människor. Sedan varenda kotte i den värld vi lever i skaffade sig en smartphone och utrustade den med Facebook, Twitter, Instagram och

Så kanske är de filmer som släppts i år en flykt till en verklighet som faktiskt känns som en verklighet – en verklighet då den kommunikation och de förbindelser som sker gör det på ett mänskligt sätt. Och kanske, rent undermedvetet, sitter vi där och önskar oss den världen tillbaka. Den romantisering av historien som vi ser i film idag handlar inte längre om kulturella guldåldrar eller det stora, enade landet som förlorats, utan om något så enkelt som genuin mänsklig kontakt.

Och vi kan väl enas om att det i dagens samhälle är svårt att få sig en blick på den gnista av liv som vi så ofta ser i våra drömmar? Jag vill inte skänka för mycket tanke åt det faktum att min generation faktiskt aldrig riktigt upplevt ett liv utan sociala medier. Allt jag vet är att de veckor under mitt liv jag åkt på sommarkollo utan min mobiltelefon har varit bland de lyck-

ligaste jag upplevt. Att de perioder då min mentala hälsa är som bäst är de perioder då min skärmtid är som lägst, och att väldigt få andra faktorer ens verkar ha någon betydelse över huvud taget. Att precis som att kommunikation via sociala medier inte är intressant för någon konsument av nutidens berättelser, är tiden jag spenderar på att scrolla bortkastad tid vilket jag konstant är medveten om.

För visst har scrollandet, som vi spenderar timmar om dagen på, aldrig ett större värde än tidsfördriv? Trots att det tar så mycket av vår tid finns det inget mänskligt över det och därmed förlorar det sitt värde i våra berättelser. Värre än så, det skulle förgifta dem. Allt jag ser framför mig är Jane Austens karaktärer i en värld där Tinder existerar. Jag lämnar den tanken som den är.

Berättelser når ut till människor genom att vara ärliga och sanna. Författaren gör sig själv en stor tjänst om hen sätter sig i en värld, i en tid, då mänsklig kommunikation skedde utan giftiga dopaminkickar. Öga mot öga. Ärligt och sant. Därför tror jag att vi

kommer fortsätta se en trend av fler historiska filmer bland de nominerade på Oscarsgalan. Inte för att vi bortser från det dåliga i vår historia och skapar en illusion av den gamla stora nationen, utan för att vi i nutid helt enkelt inte kommunicerar med andra på ett lika ärligt och naket sätt. Det är ett hinder för dagens berättare att det är svårt att greppa en verklighetskänsla så som världen och våra relationer ser i ut idag. Det enklaste sättet att undvika det är att gå tillbaka till tiden innan världen såg ut så. Tillbaka till verkligheten.

Dessa berättelser kan vara en flykt för oss i dessa provande tider då det är svårt att stanna upp och inse vad som faktiskt är av betydelse i livet. Kanske min generation, dopaminskadade sedan barndomen, kan få hjälp att navigera i en tillvaro där följantal och gillamarkeringar på Instagram för nuvarande skriker högre än något annat.

Jag tror vi är på väg att lära oss att romantisera historien på rätt sätt. Idag ges mycket utrymme åt att faktiskt uppmärksamma de mörka sidorna av

historien som så länge varit ignorerade och bortglömda. Vi jobbar för att ge en röst åt de människor som varit tystade. Vi visar historien som den är, vilket behövs för att kunna göra världen till en bättre plats utifrån var vi befinner oss idag.

Men idag använder vi också historien för att påminna om tider då mänsklig kontakt och anknytning inte var mer komplicerat än det behöver vara. Tider då världen minsann inte var perfekt, men det fanns en verklighet att existera i och ett liv att leva.

Kanske behöver vi berättelser mer än aldrig förr.

Hedda Claesson, Na19b

Vinnare i uppsatstävling på tema:
Tillbaka till verkligheten – det nya normala?

Motivering:

För en välformulerad och kritisk analys av hur filmens och andra mediers bild av historisk verklighet blivit det nya normala.

Mälarpromenad i Ljunglöfs fotspår

När informationen om oktobervandringen 20 oktober kom utlovades vi nostalgi. Och så blev det också. Nostalgikänslan infann sig redan strax före start då det visade sig att flera av deltagarna återsåg en del skolkamrater som de inte sett på decennier.

Rekordmånga deltagare, 25 stycken, samlades sedan på Blackebergs torg där promenaden inleddes med att Hans Wolf, Medlemsbladets redaktör och aktiv i Bromma Hembygdsförening, med stor och djup kunskap berättade om hur Blackeberg vuxit fram, om förtätningen av bebyggelsen och om hur butikerna, frisörsalongen, biografen Kaskad och naturligtvis även konditoriet Sten Sture, Stubben, varit placerade runt torget. Och visst mindes vi...

Hans som var med redan 1949 när skolan startade berättade även om sin första tid i Blackebergs Samrealskola när skolan var förlagd i en korridor i Södra Ängby skola.

Efter promenad i grönområdet ned till Kvarnen fick vi veta mer av Hans och mycket av det som sades om "Snus-kungen" Knut Ljunglöf (1833-1920) var en nyhet för många. Vid Räcksta träsk utlopp i Mälaren lät han bygga en kombinerad kvarn och såg, i drift ända fram till 1950-talet men numera ett kulturminne och

arbetslivsmuseum. Knut Ljunglöf var inte bara en fabrikör som drev Europas största snusproduktion vid 1900-talets början, han var dessutom en välbärgad godsägare. Vid sin död 1920 ägde han bland annat Räcksta, Vällingby, Beckomberga, Blackeberg och Lilla Ängby.

Nere vid Mälaren följdes skogsbacken utmed stranden upp till kaffe-pausstället på bergshöjden där utsikten över vattnet strax nedanför imponerade med svanar, kanotister och lastfartyg och med Lovön på andra sidan sjön. Hans berättade mer om den först byggda Sjövillan, nyligen nedbrunnen, om Ljunglöfska slottet lite längre fram längs vägen, byggt på 1890-talet och

om Frimurarebarnhuset som tog hand om fattiga barn. Ljunglöfska slottet är nu ett populärt ställe för konferenser och fester och runt detta område ligger en nybyggd vit stadsdel som ibland i mäklarsammanhang kallas Ängby Park. Nytt för de flesta.

Sista biten av vandringen kände vi dock alla igen från den tid vi hade gymnastik var sjätte vecka i gymnas-tiksalen som tillhörde Blackebergs sjukhus och så – förstås – vägen vi gick tillbaka till skolan, slängandes med våra gympapåsar. Fint med minnen.

Text: Lena Rönnerfält

Foto: Hans Wolf

Lärare inte bara i klassrummet

En grå och regnig februarimorgon får liv av ett samtal med läraren Anna Bergqvist på Blackebergs gymnasium. Hon blev dubbelt prisbelönad 2021. Dels fick hon Svenska Akademiens svensklärarypris, dels utsågs hon till Årets lärare av Stockholms skolförvaltning.

Det låter som om hon hade hamnat på rätt plats även om det som så mycket här i livet var en slump.

Hon kom till Stockholm för att läsa nordiska språk, litteraturhistoria och religionskunskap, från en lantlig uppväxt i Jämtland som var präglad av föräldrarnas intresse för böcker och berättelser fastän de arbetade på Skatteverket.

– Jag ville forska i religionskunskap en vår men det var en kurs som inte började förrän till hösten och då arbetade jag som lärare i stället, berättar hon.

Hon blev kvar i det yrket som dels passade henne personligen och dels gav möjligheter till kontakter, även utanför Sveriges gränser som flera resor till Uganda.

Under en period delade hon tjänster med S:t Jacobi och Blackebergs gymnasium och ville söka till Blackeberg där hon hade trivts så bra. Men det fanns ingen tjänst.

– Så ringde Blackebergs rektor Bengt Palmlöf (Gamla Blackebergares nuvarande vice ordförande. Medlemsbladets anm.) och sa: ”Skriv inte på något annat. Det finns en tjänst här”.

Så nu har hon arbetat i skolan i omkring ett kvartssekel, uppskattad av eleverna när hon kom och tydligt alltså, att döma av Gamla Blackebergares uppsatsvinnare Hedda Claesson, se sid. 3 i denna tidning.

En av hennes poänger är att inte låsa in sig i klassrummet. I religionskunskap är det självklart att informera sig om olika trosriktningar på plats, till exempel genom besök på Stockholms synagogor som i sig har olika historisk bakgrund. Hon har aldrig varit med om att det uppstått motsättningar eller kritik vid sådana besök.

Religionskunskap idag är ju av många skäl ett annat ämne än kristendom som det hette på många gamla blackebergares tid då den obligatoriska morgonbönen började bli kontroversiell bland eleverna.

– Men jag tycker det är viktigt att inte tappa bort trosfrågorna. De kan vara betydelsefulla för många elever, anser Anna.

Sedan har ju tusen år av kristen historia satt sina spår i Sverige.

I litteraturen har en del spår av äldre värderingar omvärderats, ifrågasatts och i många fall avlägsnats. Det är en besvärlig fråga hur man hanterar ord som idag uppfattas som nedsättande. Anna använder förstas skönlitterära verk i sin undervisning, som Joseph Conrads ”Mörkets hjärta”. Den har ett starkt antikononialistiskt och antirasistiskt engagemang men använder rasbegrepp som idag är otidsenliga. Man måste förklara begrepp som inte hade samma laddning

förr och kanske också lita på läsarnas omdöme.

En annan omdebatterad fråga är gränsen mellan fakta och fiktion i en roman. Förstår eleverna den gränsen? Vi diskuterar Per Olov Enquist.

– En roman är en roman, en inre resa, säger Anna i ett engagerat försvar för romanens frihet att forma sin egen bild.

Värdering, frågan ”vad tyckte du?”, är inte primärt viktig att ställa till eleverna, anser Anna. Först gäller det att visa att man förstår sammanhanget, sedan kan man samtala. Det mynnar ut i ett slags grundredo för läraren enligt Anna: att skapa jämlika villkor för eleverna.

Text och foto: Hans Wolf

Blackebergare vann OS-guld

Tidigare blackebergaren **Rasmus Wranå** ingick i OS-vinnande curlinglag. Fr v Daniel Magnusson, Oskar Eriksson, Niklas Edin, Rasmus Wranå och Christoffer Sundgren.

Bild: Svensk Curling

Från sjö till kyrka

Den första höstvandringen med Gamla Blackebergare den 15 september blev en lyckosam förening av natur och kultur. Med utgångspunkt i Åkeshovs tunnelbanestation tog vi först en kort promenad i Norra Ångbys utkant till Kyrksjölöten. Bekväma gångvägar och spångar förde oss vidare genom Kyrksjöns täta fuktlövskog, en levande miljö både för fåglar och stadens samtliga groddjursarter. Under pausen vid badbryggan fick vi samsas med några sena mänskliga höstbadare. Från början en del av en Mälarkvarn blev Kyrksjön kvar med ytterligare tre

Brommasjöar – Lillsjön, Judarn och Råcksta träsk – efter ett misslyckat sjösänkingsprojekt för att frigöra jordbruksmark på 1800-talet.

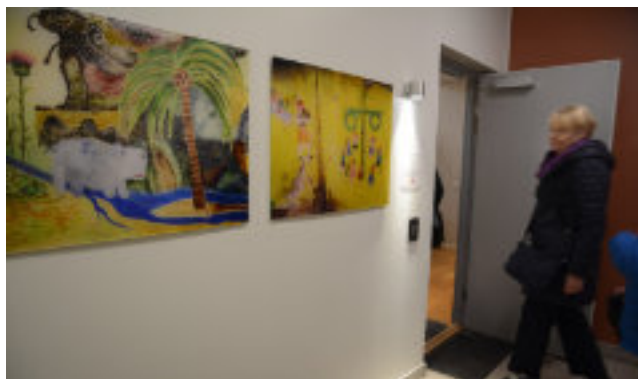
Slutmålet för promenaden var nyrenoverade Bromma kyrka. Dess

nästan tusenåriga historia går vidare. Ett nytt inslag i våra vandringar, introduktioner, blev aktuellt närmast av en slump. En av våra medlemmar, Gunilla Ehlin, har varit aktiv i kyrkans byggtskott under renoveringstiden och kunde initierat berätta om det just invigda nya kapellet som ska ge plats för besökare särskilt när kyrkorummet är upptaget av andra förrättningar. Bortom kapellet norr om kyrkan har en ny trädgård anlagts. Så fick vår vandring åter en koppling till skog och mark.

Text och foto: Hans Wolf

Från vård till våningar

Under Gamla Blackebergares pionjärår förknippades Beckomberga

Gamla Blackebergaren Agneta Rehnvall betraktar kulvertmålningar som fått plats ovan jord.

framför allt med mentalvården. Ett sentida skönlitterärt eftermäle är Sara Stridsbergs "Beckomberga – ode till min familj" från 2014 som också ägnas en skylt i området.

Men sjukhuset avvecklades efter 1995 års vårdreform och runt den gamla sjukhusparken har det blivit lägenheter och radhus, vilket Gamla Blackebergare kunde

konstatera den 17 november vid en promenad som gick från Åkeshov längs Beckombergavägen fram till området. Väl där möttes vi av två nyckelpersoner som kontaktats av vår styrelse, områdets arkitekt Joachim Billing som utförligt berättade om denna omvandling och Anette Keiler Arvedson. Hon har kontakt med Blackebergs gymnasium genom föräldraskap till en av skolans elever. Båda är bosatta i området.

Det fanns en intressant koppling till det förflutna. Några av patienternas omskrivna kulvertmålningar har bevarats antingen på plats eller ovan jord i de nya byggnaderna.

Text och foto: Hans Wolf

Verkstad, vård och julbord i Vasastan

Det var lite julprägel på Gamla Blackebergares sista vandring före årsskiftet, den 15 december i Vasastaden. Vi avslutade nämligen utomhus på en stor inre gård där vår sekreterare Anne Marie Poignant bor. Hon och ytterligare några i styrelsen hade dukat upp ett julbord med glögg. Vi får säga att vi hade en hyfsad uppbackning av vädrets makter.

Men det var inte bara det som lockade. Närmare 40 personer hade anmält sig. Vi utgick från S:t Eriksplan och hade en första paus i Atlasområdet där vår medlem Ingrid Skoglund berättade om dessa ganska okända tjugotalskvarter i spåren av Atlas verkstäder och Rörstrands porslinsfabrik.

Det blev också spontana inlägg från medlemmarna, av Gunnar Thorsell som lade minnenas lokalfärg över Sabattsbergsområdet och av en av våra programansvariga, Marianne Berggren, när vi hade hunnit till Norrtullsgatan med flera byggnader som genom åren använts för vård.

På vägen passerade vi Astrid Lindgrens båda Stockholmsbostäder i Atlasområdet och på Dalagatan.

Text & foto: Hans Wolf

Program våren 2022

Judiska museet

Våren 2019 blev programpunkten med besöket på Judiska museet snabbt fulltecknad – men inställd av kända skäl. I april gör vi ett nytt försök att besöka den anrika byggnaden vid Tyska stallplan i Gamla stan som blev en mötesplats för judiskt liv i Sverige i slutet på 1700-talet. Judereglementet hade 1782 beskrivit judarnas rättigheter och begränsningar att välja yrke och bostadsort och sedan byggnaden bland annat varit auktionshus bildades där ett judiskt centrum med den första synagogan 1795 och en religionsskola.

När den nyuppförda synagogan vid Wahrendorffsgatan blev klar 1870 övergick byggnaden vid Tyska stallplan till att vara sjömanskyrka, polis-

station och arkitektkontor innan den blev ledig så att Judiska museet som hade grundats 1987 kunde flytta dit från tidigare lokaler på Hälsingegatan. Museet nyinvides 2019.

Efter visningen promenerar vi några minuter till restaurangen *Under kastanjen* där en förbeställd rätt (c:a 140–190 kr) väntar för dem som så önskar.

Tid: Onsdag 20 april. Samling kl. 16.45. Visningen kl. 17.00 -17.45.

Plats: Tyska stallplan (Själagårdsgatan 19)

Kostnad: 160 kr (icke medlem 180 kr). Betalas på plats kontant eller med swish. Måltiden betalar var och en för sig på restaurangen.

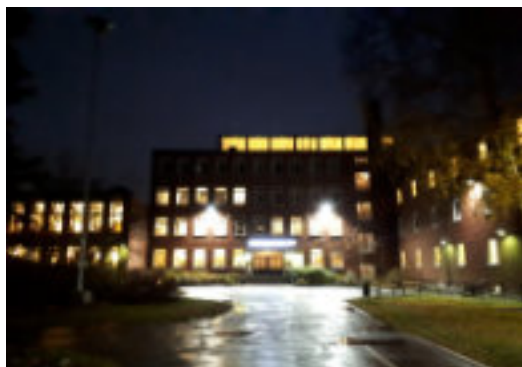
Foto: Jean Baptiste Béranger

Anmälan: Senast 6 april till Lena Rönnerfält, mail:

aktivitet@gamlablackebergare.se.

Anmäl samtidigt om du vill följa med till *Under kastanjen* så får du ett menyförslag att välja från.

När detta skrivs i februari är april månad ännu ett oskrivet blad men fortsatt info kommer med mail efter anmälan.

Årsmöte 2022

Föreningen Gamla Blackebergares årsmöte

Tid: Onsdagen den 16 mars kl 18.30

Plats: Blackebergs gymnasium

Se också sidan 2. Fullständig dagordning, räkenskaper, valberedningens förslag och årsberättelsen kommer att finnas på hemsidan

www.gamlablackebergare.se.

Efter årsmötet blir det tillfälle att umgås över en bit mat och dryck, som föreningen bjuder på. Vi hoppas på stor uppslutning av föreningens medlemmar för trevlig samvaro.

Föranmälan senast 11 mars för dem som vill delta i eftersitsen aktivitet@gamlablackebergare.se

Konsten spirar i Hjorthagen

Hjorthagen och hamnkvarteren där blev i början av 1900-talet en av Stockholms första arbetarstadsdelar. Idag pågår en stor omvandling av området till vad som ska bli Norra Djurgårdsstaden som 2030 ska ha 12 000 nya bostäder och 35 000 arbetsplatser.

Vi ser områdets konst och arkitektur under ledning av Marie Andersson, vår välkända och uppskattade konstvägvisare. Det är tredje gången Marie tar med Gamla Blackebergare på en konstvandring. Vi börjar i Hjorthagens äldre del innan vi passerar Ferdinand Bobergs gamla gasklockor och Stockholms längsta konstverk. Här blandas modern arkitektur med avancerat miljötänkande.

Efteråt äter vi en gemensam måltid. Meddela om du vill följa med, så återkommer vi med menyförslag för beställning av måltiden.

Tid: Onsdag den 18 maj kl 16.30. Vandringen pågår kl 16.30-18.00.

Plats: T-banestation Ropsten. Samling vid utgången mot Hjorthagens skola.

Kostnad: 140 kr för vandringen (160 kr för icke-medlem). Betalas på plats, swish eller kontant (tacksam för jämna pengar).

Anmälan: Gärna tidig anmälan men senast den 29 april till Marianne Berggren, mailadress:

aktivitet@gamlablackebergare.se

Redaktion Medlemsbladet
Hans Wolf, chefredaktör
e-post: 08370941@telia.com

www.gamlablackebergare.se